

Wat nu?

Door Roel in 't Veld

In mijn jeugd vervulden de meeste jonge mannen hun militaire dienstplicht. Voor velen van hen een onderbreking van hun cognitieve ontwikkeling. De daardoor opgelopen achterstand werd niet gepercipieerd als een maatschappelijk vraagstuk. Nu wel. Men praat veel over leerachterstanden als gevolg van de pandemie. Vergeleken met wie eigenlijk? Iedereen heeft die toch? Of zijn we zo veel hijgeriger geworden, dat een perceptie van achterstand ten opzichte van een situatie in het verleden al gauw een probleem is? De onderwijsinstelling is na de pandemie, lijkt mij, bij uitstek de plek om uitvoerig te communiceren over wat ons allemaal is overkomen. Intensief gesprek tussen studenten en docenten lijkt mij voor beide groepen nuttige therapie. En niet terugvallen op eerdere routines, zoals het idiote gedrag van een leraar van mijn kleindochter, die het ontbreken van behoorlijk onderwijs compenseert met intensivering van digitale toetsen.

Er zijn grote bedragen beschikbaar gekomen om soelaas te brengen in de komende periode, als het onderwijs is hervat. Helaas is de financiële injectie van tijdelijke aard. Het lijkt een groot cadeau, maar als je niet oppast is het giftig. Na de injectie moet je immers terug naar het kleinere budget van voorheen. En als je het incidentele geld hebt gebruikt voor iets, dat ook daarna geld kost, bijvoorbeeld onderhoud, ben je nog niet jarig. Er is dus een soort backward mapping nodig. Universiteiten en hogescholen beschikken over zeer veel menselijke hulpbronnen, die kunnen bijdragen aan beantwoording van de vraag: "als je over vijf jaar terugkijkt naar de gedane extra uitgaven, van welk type besteding zul je dan langdurig gelukkig zijn? Randvoorwaarde is, dat je na de besteding weer het voordien gegeven budget krijgt."

Deze vraag is te beantwoorden door iedere betrokkene, en zeer nadrukkelijk ook studenten en alumni. De pandemie heeft de skills van veel docenten op het terrein van vervaardigen en uitvoeren van digitaal onderwijs vergroot. Daarop is voort te bouwen door verdere professionalisering bij het ontwerpen van rijke leeromgevingen en een verstandige mengvorm van digitale en levende onderwijsvormen. Want het blijft mijn geloofsartikel en norm, dat intimiteit en gesprek de kern vormen van hoger onderwijs. De toekomstige menging is permanent te financieren, doordat een deel van het onderwijs een groeps-grootte oneindig zal kennen – you tube college films- en een ander deel een groeps-grootte 1 tot tien. Ook is een grondige herziening van het huidige tentamen- en examenstelsel gewenst. Allerlei digitale instrumenten voor zelftoetsing door de student verlichten de last van externe toetsing, die nu soms praktisch is onder de valse premisse, dat de kwaliteit van onderwijs stijgt, naarmate je meer toetst.

De vruchten van een dergelijke aanpak zouden zich uitstrekken over decennia. De onderhoudskosten zijn verwaarloosbaar, omdat de digitaal geprofessionaliseerde docent dit zelf verzorgt.